

bode original povekšati n. pr. 1:1000. Napravi se na poseben papir mera originala in kopije. Zmeri se ab in ac in prenese na povekšano mero; ab in ac v povekšani meri se zaznamujeta na tleh v sobi s kredo, kjer potegnemo še cd in bd . Iz tega pravokota na tleh razvidimo, bode li nam določena mera ugajala ali ne, bode li treba vzeti manjše ali še večje mere. Nikakor pa ni odobravati, da bi se original dvakrat ali trikrat povekšal, ker mera kopije potem ni večkratnik od 10; take mere pa so le redkoma v porabi. Ko smo se odločili za velikost kopije in napravili transverzalno mero originala in kopije, razdelimo ab in cd na dva dela in potegnemo ef , ac in bd pa na toliko delov, kolikor bode imela kopija listov, n. pr. na tri dele $ag = gi = ic$. Zmeri se potem prav natančno ag , prenese na povekšano mero in rezultat te mere na prvi list kopije, na katerem se zaznamuje pravokot $ageh$. Prvi list kopije položimo vrh drugih, nastavimo iglo na vogle prvega pravokota in prebodemo ž njo tudi druge liste, vsled česa so pravokoti na vseh listih natančno skladni. Sedaj se prične s kopiranjem, katero lahko vršimo na dva načina in sicer s kvadrati ali s pantografom. Pri prvem načinu razdelimo original na cm^2 , ali ako originala ne smemo črtati, prezorni papir (Pauspapier), ki ga po originalu razpremo in dobro pritrdimo. Istotako se razdeli kopija na kvadrate s povedano mero. Ako kopiramo v meri 1:1000, odmerimo na povečani meri 28 cm , kar znači na kopiji dolgost stranice kvadrata, ker je mera na katastralni mapi 1:2800. Pri kopiranju s kvadrati je zaradi natančnosti tudi potrebno vse kvadrate prvega lista naznamovati z iglo na drugih listih. Ta način kopiranja je silno mučen, zraven tega pa tudi nenatančen, posebno pri povekševanju; tem večja mera povekšanja, tem težavneje in tem nenatančneje delo.

Val. Burnik.

(Dalje prih.)

Listek.

Potovanje na moje prvo učiteljsko mesto.

(Dalje.)

Prva prisega! Zona preletavala mi je kost in mozek, sveta groza polnila mi je dušo, dvignjena roka pa se mi je tresla kot vejica ob vodi. Govoril sem besede glavarjave — govoril, a besede umel nobene! V besedah prisezal bil bi menda tudi, da se zapisujem vragu. Čutil pa sem, da prisezam, da hočem ravnati z mladino vselej in vsegdar kot z najdražjim biserom, ki mi ga izročata Bog in država!

Podpisal sem zapisnik, poklonil se glavarju in stal sem zopet na cesti in . . . na pošti.

„Kdaj odide prvi voz do Ribnice?“ vprašam poštarja. „Nocoj ob 7. uri“. „Dobim še sedež do tja?“ „Prav lahko“. Vzamem vozni listek in odidem v krčmo. Naročim si večerje, tople in obile, vsaj sedaj sem začutil, da mi je brezmerina praznота zevala v želodci.

Ljubka natararica smukala se je krog mene, govorila je ona v me in jaz v njo, pa odkimavala je ona in jaz, in le smeh se nama je obema jednak razlegal iz najinih grl po sobi — sicer se pa nisva razumela in govorila sva vendar oba nemški!

Ona izpraševala me je najbrže, česa si še želim, kako mi ugaja večerja, morda celo, kako se mi dopada ona sama; jaz sem jej hitel praviti, da sem učitelj za Slemenene, pa da se mi silno mudi in mi nikakor ni moči prenočiti tu čez noč, ako bi tudi še tako rad. K sreči sva se pri računu popolnem razumela: ona podala mi je iz goldinarja nekaj desetice, in odšel sem nepridrževan.

Sedel sem v poštnem vozu sam ter skrival svoje šibko telesce iz jednega kota v družega, a nikjer nisem našel zavetja pred občutnim mrazom. In pri tem je vladala gosta tema, da mi je postajalo kar nekako tesno za mojo gotovino 10 goldinarjev, katere mi je bila sestra za neomejen čas posodila. Kaj, ko bi roparji nenadoma planili nad poštni voz, pa bi bil žrtva še jaz? Ne bila mi malenkost!

Toda zdrav sem dospel v Ribnico, zdrav pokladal sem model novega učitelja v mehko posteljo — in zadovoljno sem se sam seboj smejal. Vlegel sem se prvič kot učitelj spat!

Zgodaj v jutru — to je ob pol 8. uri — sem se prebudil, dobil kmalo zajutrek, vzel škatljo z goslimi in kakor bi me bil veter podil, hitel sem po znanej mi poti čez Jurjevico na Sodražico, odkoder mi je bilo še kake tri četrt ure do Slemenov. Le malo sem postal v Sodražici, toliko da sem pozvedel za pot proti svojemu novemu bivališču.

Ako sem do tukaj hitel, korakal sem od Sodražice dalje počasi, in premišljeno. Stopal sem mirno po strmejši peš-poti proti Slemenom. Po strmini videl sem raztresenega le brinja, leščevja in družega grmičevja, po katerem se je željno vspenjalo nekaj možatih kozlov. Zdeli so se mi prav inteligentni kozli, kajti prenehavali so v obiranji, gledali me in mi prav zaupno prikimavali s čestitimi bradami, kot da so že dobro poznali slemenskega „šumoštra“. „Če so že sodraški kozli taki, kaj bodo še le slemenski ljudje!“ mislil sem si in polastila se me je zadovoljnost.

Po prvi strmini pripelje me pot do glavne vožnje ceste, katera se vleče nekaj časa vodoravno. Pa — strah in groza! Pred seboj videl sem progo skrivnostno mehkega, rjavo sivkastega blata, na obeh straneh tesno zavarovanega z visokim plotom. Nobenega kamena, nobenega

otočišča, kamor bi stopila noga moja. Oziral sem se obupno, da zagledam koga, ki mi raztolmači, kako drugi store, da pridejo varno skozi to močvirje. Pa nikogar nisem ugledal in dalje sem moral. Zavihal sem hlače in spustil sem se v obupnem tveganji svojih črevljev po sredi mehkega pota. Stopal sem na lahko, toda noga se mi je vdiralala do glježnjev, iz prs pa so se mi izvijali vzdihni k sveti Božjej Pomagavki, da me obvaruje večjega zla in mi ne izgine morda kak črevelj v tajne blatne globine.

Na srečo taka pot ni trpela dolgo, vspenjala se je zopet proti strmini. Bližal sem se prvej hiši slemenskega okoliša. Konci hiše sedel je deček blizu sedmih let. Držal je lonček v roki in zajemal z leseno žlico slastne kaše. Vidno zadovoljstvo sijalo mu je z rudečih lic. Tu dvigne oči, pa . . . žlica mu otrpne sredi pota, oči se mu širijo, založaj v odprtih ustih pa ne vé, bi li bilo varnejše pogoltanci nizdol ali v lonček nazaj, da se slednjič odloči za prvo in smukne bliskoma v nevidne temine. Deček se oživi, stisne lonček pod pazduho, plane prestrašen kvišku in kot bi trenil, bil je za voglom.

„No, gotovo še ne vé, da mu bodem učitelj“, mislim si, pa stopam dalje po poti, ki me je vodila mimo krasnega jelovega gozda proti višini.

Kmalu sem stal na vrhu in pred menoj se je dvigala prijazna cerkev, v ozadji na levo jednonadstropno župnišče in na desno pritlično šolsko poslopje, nekoliko preč pa peščica hiš. Na južno-vshodno stran obzrl sem vso ribniško dolino, še nekoliko korakov dalje pa se mi je pogled odprl proti severu in vsa Gorenjska, tja do kamniških planin pa do balega Triglava, ležala je v jesenskem snu pred menoj.

Bilo je proti poldnevu. Kam naj bi šel? V šolo? Gotovo je zaprta in ključke bode mi iskati najbrže v župnišči. Toraj tja. Pred župniščem stal je župnik in držal v roki časopis, iz katerega je bral. Bližam se mu. On me začuti, privzdigne le oči, namrdne obrvi, stisne ustnji, pa me gleda iz nad očal venkaj, kot bi mi hotel že iz daljave pokazati, kje pelje pot mimo župnišča preko slemena na Velike Lašče.

„Prijazen se mi ravno ne vidi“, mislim si, „pa snesti me vendar ne more“. Pogumno stopim predenj, pozdravim ga, poklonim se ter mu povem, da mi bode poslej tukaj učiteljevati.

V hipu se mu obraz razjasni, veselo poda mi svojo roko in mi hiti: „Oprostite, gospod, pa jaz sem mislil, da ste kak agent, ko sem videl tisto-le škatljo, in tem ljudem nisem ravno preveč prijazen“. „O, to so pa le moje gosli, brez katerih bi ne mogel dlje časa prestati“, odgovorim mu, ker mu nisem hotel ravno precej povedati, da so moje jedino blago.

Peljal me je na to v svoj dvorec, ukazal prinesti nekaj več kosa in sedla sva takoj k mizi. Razgovorila sva se v hipu in tudi v

hipu razumela. Bil mi je g. Lovro G. prvi trenutek odkritosrčen in ostal mi je vedno prijateljsk pa moder svetovalec, ki mi je tudi ponudil roko svojo, kjerkoli mi je je trebalo, ne pričakovaje zato kacih uslug. Nepozabno ostane mi vspominu njegovo neprisiljeno občevanje, nepozabna njegova odkritosrčna prijaznost.

Fran Ūrnagoj.

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (Občni zbor Slovenskega učiteljskega društva.) Dne 28. grudna m. l. se je vršil v magistratni dvorani občni zbor Slov. učit. društva, kateri je bil tako mnogobrojno obiskan, kakor do sedaj še nobeden ne. Samo iz radovljiškega okraja je prišlo 14 vrlih društvnikov.

Točno ob 9. uri dopoludne pozdravil je predsednik g. Andrej Žumer s prav toplimi besedami zbrane, se spominjal umrlih društvnikov, na kar je ves zbor vstal.

Tajnik Jakob Furlan je poročal o odborovem delovanji v preteklem letu. Omenil je med drugim, da je odbor imel v teku leta 6 sej, v katerih se je razgovarjalo in sklepalo o društvenih stvareh. Glavna stvar je bil „Učiteljski konvikt“, katerega pravila je visoka deželna vlada že potrdila. Kot delegata sta bila pri glavnem zborovanji „Zaveze“ gg. Dimnik Jakob in Kecelj Alojzij, katera sta društvo prav dobro zastopala, kar je bilo svoječasno v društvenem glasilu objavljeno.

Odbor se je bavil tudi s tem, kako bi želji nekaterih gg. društvnikov glede „Deželnega učiteljskega društva“ ustregel. Sklenilo se je bilo, da naj bode to točka današnjega glavnega zborovanja, o katerega bode poročal g. Primožič. Glavno društveno delovanje je razvidno iz društvenega glasila. Razun tega je pa odbor skrbel tudi za zabavo ljubljanskim in bližnjim tovarišem s tem, da je priredil 5 zimskih večerov s predavanjem in petjem. V poletnem času je društvo priredilo dva izleta: čez Šmarno Goro v Medvode in v Dobrepolje oziroma Vel. Lašče. Tako je skušal odbor po svoji moči gg. društvnikom ustrezati. Mnogo se je govorilo tudi o denarstvenem stanji našega društva. Tu nočem segati v poročilo našega marljivega g. blagajnika, kateri Vam bode že veselo ali pa tudi neveselo stanje blagajnice razkril. Z veseljem moram naznaniiti, kakor je tudi že g. predsednik povedal, da se je zanimanje za naše društvo, kakor tudi število udov precej pomnožilo; le jedno je letos jako žalostno. Nemila smrt ni še nobeno leto tako neusmiljeno med učiteljstvom razsajala kakor letos; pobrala jih je 17. Prvega moram omeniti g. Ivana Tomšiča, kateri je bil mnogoleten, jako delaven odbornik, tajnik in nazadnje več let jako vesten blagajnik. O njegovih zaslugah na slovstvenem polji in v njegovem „Vrtcu“ bi Vam bilo nepotrebno govoriti, ker ranjkega vsi dovolj poznamo. Nadalje so umrli kot naši društvniki: Kovšca, Dolenc, Ferlan, Vrančić in Inglič. Naj v miru počivajo in se odpočijejo od težavnega učiteljskega delovanja. Blag jim spomin!

Prav zato ker nam je smrt toliko dragih ugrabila, je nam ostalim dolžnost, še toliko marljiveje za prosep našega društva delovati, da nam bode mogoče res svojemu narodu in sebi koristiti, v kar nam Bog pomaga!

Blagajnik g. A. Kecelj poroča: V prvič mi je čast poročati Vam iz tega mesta o dobavi denarnih sredstev našega društva. V prid društvnikov je „Slov. učiteljsko društvo v Ljubljani“ prevzelo l. 1890. v svojo last „Učit. Tovariš“ ter ga je proglasilo svojim društvenim glasilom. To pa povzročuje društvu troske in jih tudi deloma ali pa popolnoma pokriva, kakor je pač, rekel bi, letina. In letošnja letina t. j. za l. 1894. sama na sebi ni slaba, ker je nje pridelek velik, ja celo velikansk, pa lanska suša ga je degradirala na primanjkljaj od 164 gld. 82 kr., kar se iz sledečega razvidi: